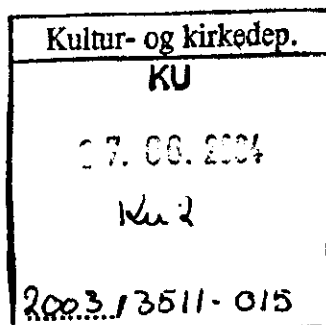


Lakselv skole
9700 LAKSELV



01.06.2004

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse om rapporten "Kvensk – språk eller dialekt?"

Rapporten "Kvensk – språk eller dialekt" som er utarbeidet av professor Kenneth Hyltenstam i samarbeid med Tommaso Milani ble tidligere i år sendt oss til høring. Universitetet i Tromsø arrangerte 22. april et åpent seminar hvor rapporten ble diskutert med bl. a. professor Hyltenstam som en av innleiderne og hvor Lakselv skole var representert.

Skolen hadde også en deltaker ved en konferanse om vitalisering av kvensk språk og kultur i Alta 24.-25.5. Her kom det fram at vitaliseringsarbeidet er kommet godt i gang.

Porsanger kommune har erklært seg som en trespråklig og trekulturell kommune (norsk, kvensk og samisk) og har en lokal målsetning for skolen (se vedlegg).

I 1997 fikk vi "Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen" med en fagplan i "Finsk som andrespråk". Siden den gang har vi gjort en del erfaringer med hvordan det er for elever å skulle forholde seg til to varieteter og et skriftspråk som ikke er bygd på talespråket.

Iflg. den nasjonale læreplanen skal det i faget brukes finsk som skriftspråk i skolen, men det legges også stor vekt på at elevene skal kjenne til kvenske dialekter og kvensk kultur. Den kvenske varietetten er bærer av en viktig kulturarv for kvenene som finsk ikke kan erstatte. For oss som lærere er det derfor vanskelig å skille et språk fra kulturen den er utviklet i og det er derfor naturlig å bruke kvensk i formidlingen av kvensk kultur. Dette skaper til dels store problemer i undervisningen fordi særlig ordforrådet, men også bøyingsmønsteret for verb og nomen skiller seg fra finsk.

Det blir en belastning for elevene å skulle forholde seg til både kvensk og finsk leksikon for de samme begrepene. Progresjonen blir svært langsom og de lærer verken å kommunisere på kvensk eller finsk.

Som en ekstra byrde må de også forholde seg til svensk i.o.m. at bøkene er tilrettelagte for finlandsvenske barn. Gloser er oversatt til svensk og svensk er brukt i oppgaveordlydene og i forklaringer av grammatikk.

Kvensk er fortsatt et levende talespråk i Porsanger kommune og fem av kommunens seks lærere i "Finsk som andrespråk" er kvensktalende, en er finsktalende. En del av foreldrene og besteforeldrene behersker kvensk, men i den lange assimilasjonsperioden er vi lært opp til å tro at kvensk ikke duger som språk.

Samtidig har kvener, som ikke har et studium i finsk, vanskelig for å kjenne seg igjen i det finske skriftspråket noe som resulterer i at elevene ikke får den stimuleringa i sin språkutvikling og den leksehjelpa som det er naturlig for et hjem og et lokalmiljø å gi.

I rapporten sier Hyltenstam følgende:

"I et språk som inte har tradition av ett skriftspråk är det viktig att talare av olika dialekter har möjligheter att känna igjen sitt eget språk i skriften" (s. 42)

Vi er meget skeptiske til at barn ikke skal få lære et skriftspråk som svarer til talemålet og kulturen her. Vi ser på språk som kulturens viktigste bærebjelke og frykter for at talemålet vil forsvinne og med den kulturen dersom kvensk ikke blir anerkjent som et språk og kvenene ikke får utviklet et eget skriftspråk.

Også forskere, bl.a. ved Universitetet i Tromsø, støtter oss i at standardfinsk ikke er det beste valget i å revitalisere en meget truet varietet og formidle og utvikle en kultur.

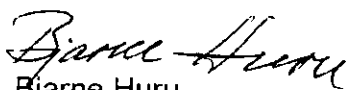
Det er også naturlig å sammenligne kvenene med tornedalingene i Sverige og karelene i Russland. Begge disse folkegruppene har valgt å utvikle sitt eget skriftspråk framfor å ta i bruk skriftspråket til et naboland.

Norge har også forpliktet seg gjennom "Europarådets rammekonvensjon for beskyttelse av nasjonale minoriteter" og "Den europeiske pakta for regions- og minoritetsspråk" hvor det er slått fast at kvensk er et minoritetsspråk i Norge.

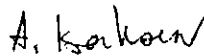
Norge har en lang tradisjon i en tolerant språkpolitikk som vi håper også kan omfatte kvenene.

Vi slutter oss dermed til konklusjonen i kap. 7: "Vi menar att de samhällliga och språkliga förhållanden som i dag gäller för den kvenska minoriteten och som vi redogjort för i föreliggande rapport motiverar att kvenska betraktas som ett eget språk snarare än som en dialekt av finska."

1 vedlegg



Bjarne Huru
rektor



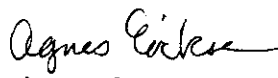
Ann-Mari Isaksen
lærer i "Finsk som 2. språk"



Tove Hansen
lærer i "Finsk som 2. språk"



Kyrre Isaksen
lærer i "Finsk som 2. språk"



Agnes Eriksen
lærer i "Finsk som 2. språk"

Kopi sendes til:

Utdanningsdirektør Trygg Jakola, Fylkesmannen i Finnmark, 9815 Vadsø
Utdanningsdirektør Eivind Bråstad Jensen, Fylkesmannen i Troms, Strandv. 13,
9291 Tromsø

MÅLSETTING FOR SKOLENE I PORSANGER

KU-avd.
Saker 03 / 3511 doknr. 15
Vedlegg nr. 1

Grunnskolen i Porsanger må bygge sin virksomhet på det faktum at kommunen har grunnlag i tre språk og tre kulturer.

Den lokale kulturarv må oppvurderes og være utgangspunkt når lokale læreplaner skal utformes.

Skolen skal utnytte ressursene i lokalsamfunnet. Skolen skal også være en ressurs for lokalmiljøet og ta del i utviklinga av dette.